

**Oponentský posudek diplomové práce Markéty Zikmundové:
Het motief 'Lucifer' in de roman *Lucifer* van ConniePalmen
Motiv „Lucifera“ v románu Connie Palmen, *Lucifer*
Vedoucí práce: doc. dr. Ellen Krol**

Diplomová práce Markéty Zikmundové splňuje všechny náležitosti. Svými 104 stranami (včetně bibliografie) bohatě přesahuje předepsaný rozsah a v práci nechybí žádná z nezbytných součástí.

Po formální a jazykové stránce je práce taktéž v pořádku. Několik menších nedostatků nenarušuje významně celkovou velmi dobrou úroveň práce: např. v obsahu by bylo vhodné doplnit čísla stránek jednotlivých (velmi početných) kapitol pro rychlejší orientaci v textu. Ačkoli je vidět, že si diplomantka dobře osvojila formální zvyklosti při psaní odborných prací (dělení na kapitoly a podkapitoly, citace, odkazy...), chybí občas zvýraznění některých výrazů kurzívou, kde je to běžné, např. u názvů periodik (*NRC Handelsblad* apod.), ojediněle i u knižních titulů. Rovněž bych doporučila sjednotit použití uvozovek, nejlépe podle nizozemského úzu – všeobecně se používají (pro přímou řeč, citace) uvozovky jednoduché, např. 'inconsequenties' (nikoli 'inconsequenties' či "inconsequenties"). Dvojitě uvozovky " " se používají pro přímou řeč v citaci. Pro apostrof se obvykle používá znaménko '. Žádný z těchto nedostatků samozřejmě nebrání správnému porozumění textu, je však dobré si tyto zvyklosti při odevzdávání odborných textů osvojit. Také bych doporučila delší citáty neuvádět přímo v textu, ale umístit je jako samostatný odstavec (bez uvozovek, s levým odsazením, od zbylého textu oddělit volným řádkem a případně odlišit i velikostí písma).

Jazykově je práce na velmi dobré úrovni. Diplomantka volí vhodné stylistické prostředky, ovládá širokou slovní zásobu a správně používá velké množství idiomů, jež text patřičně oživují. Případné gramatické či stylistické chyby, kterým se nerodilý mluvčí těžko vyhýbá, nejsou nikdy tak závažné, aby bránily správnému pochopení textu.

Text je opatřen rozsáhlým a důkladným poznámkovým aparátem, podle mého názoru by však bylo možné některé poznámky vypustit, aniž by čtenář přišel o relevantní informace. Naopak v bibliografii bych doplnila několik údajů při uvádění internetových stránek: název stránky (stránek) – existuje-li, autor stránek (je-li známý), ale každopádně vždy datum, kdy bylo z uvedených stránek čerpáno. Zvláště u *Wikipedie* je to podstatné, poněvadž se mění každým dnem.

Hlavním tématem práce je motiv „Lucifera“ v románu Connie Palmenové *Lucifer* (2007). Diplomantka podrobuje tuto knihu důkladné analýze a srovnává ji se stejnojmenným barokním dramatem Joosta van den Vondela z roku 1654, z něhož autorka čerpala inspiraci. Práce obsahuje nezbytnou úvodní část, kde jsme seznamováni s obsahem této rozporuplné tragédie i okolnostmi jejího vzniku a různými interpretacemi, kterými se zabýval ne jeden vondelovský badatel. Počínaje čtvrtou kapitolou stojí ve středu zájmu Palmenové poslední román, který v Nizozemsku vyvolal nebývalý rozruch. Výběr této knihy velmi oceňuji, protože se jedná o aktuální dílo, které vzbuzuje velké emoce, a je proto vskutku chvályhodné, že se na něj někdo dokáže podívat s odstupem a nadhledem a zároveň ho podrobit odborné expertíze. Diplomantka zkoumá všechny jeho formální i obsahové stránky s velkou pečlivostí. Přitom bych jí pouze doporučila trochu více vědeckého sebevědomí, aby se propříště vyhnula formulacím, kde příliš zdůrazňuje, že jde o její subjektivní pocity či dojmy, a aby se vyhnula některým nadbytečným podmiňovacím slovesným tvarům. Rozhodně jich nemá zapotřebí: její argumenty unesou i odvážnější tvrzení.

Za stěžejní část celé práce považuji pátou kapitolu, kde se diplomantka dobírá rozhodujících zjištění o vztahu obou děl. Osobně tuto část považuji rovněž za vyvrcholení celé analýzy, kde se zpracovává téma z názvu této práce. Bylo by tedy dobré umístit tuto část více na závěr – jako logické vyústění pečlivého vědeckého pátrání. Čtenářský zážitek z této práce poněkud naruší fakt, že následující kapitoly (šestá až desátá) opouštějí centrální téma a věnují se výhradně románu *Lucifer* v širokém kulturněhistorickém kontextu. Například desátá kapitola, nazvaná „Historie vzniku románu *Lucifer*“, je zcela nelogicky zařazena až na samý konec vlastní práce. Také bych u práce, která celkem čítá přes 100 stran, čekala poněkud detailnější úvod a závěr (klidně i na úkor některých jiných částí). Stejně tak v „Resumé“ („Summary“, „Samenvatting“), jsou centrálnímu tématu věnovány jen tři řádky – i zde bych na úkor zbylého textu věnovala více pozornosti hlavním poznatkům, ke kterým diplomantka došla ve vztahu k tématu uvedenému v názvu práce – tedy hlavně výsledky analýzy v kapitole 5.

Na závěr chci uvést jen několik připomínek k jinak velmi zdařilému obsahu hodnocené práce, které mohou poskytnout materiál pro diskuzi. Ty se týkají zvláště některých literárních pojmů a vztahu autora a vypravěče.

Práce se jmenuje motiv „Lucifera“, ale při analýze motivů (konkrétních, abstraktních...) není tento přímo uveden. Není tedy ani jasné, do které kategorie motiv *Lucifera* patří. Vzhledem k názvu práce bych očekávala, že bude leitmotivem či hlavním motivem. U

Vondela navíc Lucifer není motivem, nýbrž postavou. Mimoto diplomantka správně připisuje některé „luciferovské“ rysy Lucasi Loosovi, hlavnímu hrdinovi románu *Lucifer*. Bylo by tedy dobré vysvětlit, jaký je vztah mezi těmito dvěma pojmy – *motiv* a *postava*, jež jsou v celé práci všudypřítomné.

V kapitole 5.1 jsou obě díla zkoumána ve světle struktury aristotelovské tragédie. Termín, který je rovněž nerozlučně spjat s aristotelovskou tragédií, je *katarze*. Je možné v případě těchto dvou rozebíraných děl určit, zda u některého protagonisty ke katarzi dojde a kdy? A pokud ano, je tu rovněž podobnost mezi oběma díly?

Diplomantka dochází k závěru, že hlavním motivem románu je problematika hranice mezi fikcí a realitou. Mimoto se také podivuje zjištěným reakcím mnoha kritiků a čtenářů, kteří směšování fikce a skutečnosti v Palmenové románu tvrdě odsoudili. Přitom se ani diplomantka nevyhnula míchání fikce a reality ve svém rozboru, i když jde možná jen o nedůslednost vyjadřování. Přestože jde o jakési rámcové vyprávění, kde promlouvá ke čtenáři jakoby sama spisovatelka a popisuje okolnosti vzniku svého literárního díla, rozhodně není možné tuto vypravěčku ztotožňovat s reálnou Connie Palmenovou, a to i když vypravěčka je rovněž spisovatelka a vykazuje s reálnou Palmenovou mnohé podobnosti. Spisovatelka v knize je personální vypravěčkou, která se do podoby spisovatele pouze stylizuje – stejně dobře by mohla být detektivem, novinářem nebo zahradníkem. Je tedy nezbytné vždy udržovat hranici mezi skutečným autorem, dále implikovaným autorem, jehož názory jsou prostřednictvím literárního díla sdělovány (ty se nemusí vždy shodovat s názory skutečného autora), a nakonec vypravěče, ať je či není postavou (a to i v případě, že tento nese jasné autobiografické znaky, např. stejné jméno jako reálný autor). Stejně tomu je i u Dantovy *Božské komedie*, kde známou cestu podniká autorovo alter ego, nikoli autor samotný, jak by se mohlo zdát z hodnoceného textu (str. 13). Je to podobné jako v Maxi Havelaarovi, kde se na závěr jako by chopí pera spisovatel Multatuli – těžko to však může být reálný autor Multatuli – ten totiž na rozdíl od vypravěče Multatuliho držel pero celou dobu.

Diplomantka Markéta Zikmundová napsala formálně i obsahově zdařilou práci na velmi záslužné téma.

Celkové hodnocení: velmi dobře.

Lucie Sedláčková

Praha, 1. září 2009